Liikenne- ja viestintäministeriö 24.10.2016

HALLITUKSEN ESITYS LAIKSI RAUTATIELAIN 4 JA 57 §:N MUUTTAMISESTA (HE 181/2016 vp)

Rautatielain (304/2011) 4 ja 57 §:ää ehdotetaan muutettavaksi pykälien sopeuttamiseksi 28 päivänä huhtikuuta 2015 tehtyyn Suomen tasavallan hallituksen ja Venäjän federaation hallituksen väliseen sopimukseen suorasta kansainvälisestä rautatieliikenteestä. Sanottu uusi valtiosopimus on tarkoitus saattaa voimaan vuoden 2016 loppuun mennessä. Eduskunta on hyväksynyt uuden valtiosopimuksen ja lain sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta ja sopimuksen soveltamisesta 29 päivänä maaliskuuta 2016 (EV 24/2016 vp – HE 149/2015 vp). Tasavallan presidentti on 3 päivänä kesäkuuta 2016 ratifioinut sopimuksen ja vahvistanut sopimuksen voimaansaattamislain. Ahvenanmaan maakuntapäivät on 11 päivänä huhtikuuta 2016 antanut suostumuksensa voimaansaattamislain voimaantulolle siltä osin kuin sopimus kuuluu maakunnan lainsäädäntövaltaan. Valtiosopimuksen 71 artiklan mukaan sopimus on ratifioitava ja se tulee voimaan 30 päivän kuluttua ratifioimisasiakirjojen vaihtamisesta. Ratifioimis-asiakirjat on tarkoitus vaihtaa marraskuussa 2016. Valtiosopimuksen 72 artiklan mukaan sopimuksen voimaantulopäivänä lakkaa olemasta voimassa nykyinen 16 päivänä huhtikuuta 1996 tehty Suomen tasavallan hallituksen ja Venäjän federaation hallituksen välinen sopimus Suomen ja Venäjän välisestä rautatieyhdysliikenteestä (rautatieyhdysliikennesopimus, SopS 47-48/1997) liitännäissopimuksineen.

Lakiehdotuksessa esitetään rautatielain 4 §:ään lisättäväksi säännös, jonka mukaisesti pykälässä tarkoitettua turvallisuustodistusta ei vaadittaisi Suomen ja Venäjän välisessä rautatieliikenteessä venäläiseltä rautatieyritykseltä, joka liikennöi ainoastaan valtakunnanrajan ja rautatieraja-aseman välillä ja rautatieraja-asemalla sijaitsevilla raiteilla (rautatierajaliikenne). Säännös vastaisi EU:n IV rautatiepakettiin kuuluvan rautateiden turvallisuudesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (EU) 2016/798 10 artiklan 9 kohtaa. Direktiivi on tullut voimaan 15 päivänä kesäkuuta 2016. Säännöksellä ei muutettaisi nykykäytäntöä.

Rautatielain 57 §:ssä edellytetään, että Suomen ja Venäjän välisessä rautatieliikenteessä käytettävällä kalustolla on oltava Liikenteen turvallisuusviraston myöntämä käyttöönottolupa. Pykälässä viitataan nykyiseen rautatieyhdysliikennesopimukseen ja sen liitännäissopimuksiin. Uuden valtiosopimuksen 60 artiklan 5 kohdan mukaan sopimuksessa tarkoitetulla rautatieraja-asemalla luovutettavalla liikkuvalla kalustolla on oltava vastaanottavan osapuolen sovellettavaksi tulevan lainsäädännön mukaisesti myönnetty käyttöönottolupa vastaanottavan osapuolen rataverkolla. Sanotussa sopimusmääräyksessä viitataan Suomessa rautatielain 57 §:ään. Ehdotuksen 57 §:ssä muutettaisiin viittaus rautatieyhdysliikennesopimuksen sijasta uuteen valtiosopimukseen. Samalla pykälän otsikkoa ja sen säännöksiä täsmennettäisiin muutoinkin vastaamaan uutta valtiosopimusta. Sisällöllisiä muutoksia pykälän säännöksiin ei tehtäisi. Liikenteen turvallisuusviraston sähköinen lupamenettely jatkuisi nykyisellään sopimuksen voimaantulon jälkeen. Venäjän federaatiosta saapuvalla kalustolla saisi käyttöönottoluvan nojalla liikennöidä jatkossakin ainoastaan Suomen ja Venäjän välisessä rautatieliikenteessä.